

Veřejný ochránce práv
JUDr. Pavel Varvařovský

V Brně dne 30. září 2013
Sp. zn.: 8/2013/SZD/MP

Vaše sp.zn.: Pl. ÚS 43/13

Ústavní soud
Joštova 8
660 83 Brno

Navrhovatel: Skupina senátorů Senátu Parlamentu ČR

Účastník řízení: Ministerstvo zdravotnictví ČR

Věc: N á v r h na zrušení vyhlášky č. 267/2012 Sb., o stanovení Indikačního seznamu pro lázeňskou léčebně rehabilitační péči o dospělé, děti a dorost, eventuálně na zrušení § 2 odst. 2 této vyhlášky

V y j á d ř e n í

vedlejšího účastníka řízení k výše uvedenému návrhu

Systémem datových schránek

I.

Vyrozuměním ze dne 10. září 2013 jsem Ústavnímu soudu v zákonem stanovené desetidenní lhůtě sdělil, že ve věci *návrhu na zrušení vyhlášky č. 267/2012 Sb., o stanovení Indikačního seznamu pro lázeňskou léčebně rehabilitační péči o dospělé, děti a dorost, eventuálně na zrušení § 2 odst. 2 této vyhlášky*, vstupuji dle ustanovení § 69 odst. 3 zákona č. 182/1992 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, do předmětného řízení jako vedlejší účastník.

II.

Ztotožňuji se s názorem navrhovatele, který tvrdí, že ustanovení § 2 odst. 2 výše uvedené vyhlášky je v rozporu s článkem 79 odst. 3 Ústavy ČR, v rozporu se zásadou předvídatelnosti práva, legitimního očekávání, jakož i zásadou právní jistoty.

Věta druhá § 2 odst. 2 vyhlášky podle mého názoru upravuje právní vztahy vzniklé před účinností této vyhlášky, což lze považovat za nepřipustnou zpětnou účinnost (retroaktivitu). V této věci odkazuji zejména na judikaturu Ústavního soudu (viz např. Pl. ÚS 21/96 či Pl. ÚS 38/09).

Nad rámec argumentace navrhovatele uvádím, že mezi základní principy právního státu patří zásada předvídatelnosti zákona, jeho srozumitelnost a zásada jeho vnitřní bezrozpornosti (viz např. Pl. ÚS 21/01). Podle názoru Ústavního soudu (I. ÚS 420/09) *je právnímu státu imanentní princip předvídatelnosti práva a zákaz výkonu libovůle orgány veřejné moci (...). Princip předvídatelnosti práva, jakožto důležitý atribut právního státu, podstatným způsobem souvisí s principem právní jistoty a je nezbytným předpokladem obecné důvěry občanů v právo. (...) Podle Fullera má každý člověk právo vědět, co je v daném státu platným právem. Od manažerského řízení se právo odlišuje nejen obecností právních pravidel, ale především tím, že je nutno bezvýjimečně aplikovat pravidla, která byla dříve ohlášena jednotlivým právním subjektům. Tento charakter práva je možno dát do souvislosti s jedním základních principů práva, jímž je zásada veřejnosti práva.*

S ohledem na výše uvedené, zejména však namítanou retroaktivitu, považuji předmětné ustanovení nejen v rozporu se zásadou předvídatelnosti práva a zásadou právní jistoty, ale v případě opakovaného léčebného pobytu pojištěnců-pacientů dochází též k zásahu do jejich legitimního očekávání, přičemž důsledkem toho je, že péče není hrazena z veřejného zdravotního pojištění. Jinými slovy, citované ustanovení vyhlášky konstruuje stav, kdy při prvním (avšak dalším v pořadí) čerpání lázeňského pobytu je tato péče podle předmětné „nové“ právní úpravy nehrazena z veřejného zdravotního pojištění.

III.

Ztotožňuji se rovněž s argumentací navrhovatele, že předmětná vyhláška, resp. tzv. Indikační seznam, který je její přílohou, je v rozporu s ustanovením čl. 4 odst. 1 a 2 a čl. 31 Listiny základních práv a svobod. Podle mého soudu nelze, aby podzákoný právní předpis stanovil, jaká zdravotní péče je či není hrazena z veřejného zdravotního pojištění.

Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. III. ÚS 274/01 ze dne 1. listopadu 2001 odkázal na předchozí judikaturu v souvislosti s formulováním hledisek posuzování ústavnosti zmocňovacích zákonných ustanovení, a od nich se odvíjejících hledisek posuzování souladu „jiných právních předpisů“ se zákony. Mimo jiné též s odkazem na nález sp. zn. Pl. ÚS 45/2000 uvedl, že ústavní vymezení odvozené normotvorby exekutivy spočívá na následujících zásadách: „Jiný právní předpis“ musí být vydán oprávněným subjektem, nemůže zasahovat do věcí vyhrazených zákonu (nemůže tedy stanovit primární práva a povinnosti), musí být zřejmá vůle zákonodárce k úpravě nad zákonný standard (musí být tedy otevřen prostor pro sféru „jiného právního předpisu“).

V tomto konkrétní případě se nicméně domnívám, že vložení Indikačního seznamu do předmětné vyhlášky (čímž fakticky dochází ke stanovení práv a povinností, resp. stanovení toho, co se považuje za péči hrazenou z veřejného zdravotního pojištění a co nikoli) přesahuje rámec podzákonného předpisu a mělo by být stanoveno přímo zákonem (např. jako příloha zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů).

V ostatním odkazuji na argumentaci navrhovatele.

IV.

Na základě výše uvedených důvodů v souladu s ustanovením § 28 odst. 2 a § 69 odst. 3 zákona o Ústavním soudu navrhuji, aby Ústavní soud svým nálezem rozhodl tak, že se ruší vyhláška č. 267/2012 Sb., o stanovení Indikačního seznamu pro lázeňskou léčebně rehabilitační péči o dospělé, děti a dorost, eventuálně se ruší § 2 odst. 2 této vyhlášky.

JUDr. Pavel V a r v a ř o v s k ý v. r.
veřejný ochránce práv
(vyrozumění je opatřeno elektronickým podpisem)